

به نام خدا

فهرست مطالب

- ۱.....چکیده
- ۲.....مقدمه
- ۳.....۱. رفاه و تأمین اجتماعی در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.....
- ۴.....۳. رفاه و تأمین اجتماعی در سیاست‌های کلی ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری.....
- ۴.....۴. رفاه و تأمین اجتماعی در قانون برنامه چهارم توسعه.....
- ۵.....۵. رفاه و تأمین اجتماعی در سایر قوانین.....
- ۶.....۶. اعتبارات کلان‌بخش رفاه و تأمین اجتماعی در قانون و لایحه بودجه سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷.....
- ۱۷.....۸. امور حمایتی و توانبخشی.....
- ۱۸.....۹. امور کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی و مبارزه با مواد مخدر.....
- ۱۹.....۱۰. امور مدیریت امداد و نجات (بحران).....
- ۱۹.....۱۱. هدفمند کردن یارانه‌ها.....
- ۲۰.....۱۲. امور خانواده‌های شهدا و ایثارگران.....
- ۲۰.....۱۳. ارائه پیشنهادهای اصلاحی.....

درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور (۹)

بخش رفاه و تأمین اجتماعی

درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور (۹) بخش رفاه و تأمین اجتماعی

چکیده

اعتبارات هزینه‌ای فصل رفاه و تأمین اجتماعی با رشد منفی ۰/۳ درصد از ۹۹/۹ هزار میلیارد ریال در سال ۱۳۸۶ به ۹۹/۶ هزار میلیارد در لایحه پیشنهادی دولت برای سال ۱۳۸۷ رسیده است. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل رفاه و تأمین اجتماعی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ نسبت به قانون بودجه ۱۳۸۶ که با رشد ۲۱/۹ درصدی به یک هزار میلیارد ریال رسیده است.

نظر به اینکه لایحه الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت «قسمت دوم» از سوی کمیسیون مشترک مجلس شورای اسلامی رد شده و به تصویب نرسیده است و از طرفی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ احکام پیشنهادی برای موارد ضروری زیر مرتبط با بخش رفاه و تأمین اجتماعی لحاظ نگردیده است؛ بنابراین خلأ قانونی در اجرای برخی از احکام برای مشمولین نظام رفاه و تأمین اجتماعی در سال ۱۳۸۷ رخ خواهد داد که به نظر می‌رسد راه حل مشخصی برای این موارد می‌باید ضمن بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور در نظر گرفته شود.

در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ با توجه به قوانین مصوب ضروری است، ردیف‌های مستقل برای دستگاه‌های اجرایی زیر در نظر گرفته شود:

- جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران،
- ستاد مبارزه با مواد مخدر،
- صندوق بیمه روستاییان و عشایر،
- سازمان بهزیستی،
- صندوق بازنشستگی کشوری،
- کمیته امداد امام خمینی،
- سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح.

مقدمه

معرفی جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ به‌عنوان کشوری توسعه‌یافته با جایگاه اول اقتصادی، علمی، فناوری در سطح منطقه، با هویت اسلامی و انقلابی و گسترش عدالت اجتماعی، برخوردار از رفاه و تأمین اجتماعی، به دور از فقر و ... مستلزم درایت، هوشمندی و پشتکار فراوان است. در این راستا طراحی نظام رفاه و تأمین اجتماعی مناسب برای ایجاد آسایش و امنیت خاطر جمعیت کشور به‌ویژه در آستانه طراحی برنامه پنجم توسعه و پیش‌بینی تخصیص منابع به اولویت‌های سند چشم‌انداز و قانون برنامه چهارم در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ با استفاده از تجارب جهانی و داخلی بسیار مهم است، تا براین اساس راهبردهای اصلی و مناسب برای اصلاح نظام رفاه و تأمین اجتماعی مبتنی بر اصول علمی و تخصصی فراهم شود.

۱. رفاه و تأمین اجتماعی در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

در اصول ۲۹، ۲۱ و ۴۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به موارد فوق، تأکید و توجه شده است.

در اصل ۲۹ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران آمده است: «برخورداری از تأمین اجتماعی از نظر بازنشستگی، بیکاری، از کارافتادگی، بی‌سرپرستی، حوادث و سوانح، نیاز به مراقبت‌های بهداشتی و درمانی به‌صورت بیمه‌ای و غیربیمه‌ای حقی است همگانی و دولت موظف است طبق قوانین از محل درآمدهای عمومی و درآمدهای حاصل از مشارکت مردم، خدمات و حمایت‌های فوق را برای یکایک افراد تأمین کند».

همچنین در اصل ۲۱ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران دولت موظف شده است که حقوق زن را در تمام جهات با رعایت موازین اسلامی تضمین کرده و از جمله نسبت به حمایت از مادران، کودکان بی‌سرپرست، به ایجاد بیمه خاص بیوه‌گان و زنان سالخورده و بی‌سرپرست و ... اقدام نماید.

در اصل ۴۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نیز به تأمین استقلال اقتصادی و ریشه‌کن کردن فقر و محرومیت و برآوردن نیازهای انسان در جریان رشد با حفظ آزادی او توجه شده است.

۲. رفاه و تأمین اجتماعی در سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴

در این سند درخصوص رفاه و تأمین اجتماعی تصویر زیر به‌طور مشخص آمده است:

«برخوردار از سلامت، رفاه، امنیت غذایی، تأمین اجتماعی، فرصت‌های برابر، توزیع مناسب درآمد، نهاد مستحکم خانواده، به دور از فقر، فساد، تبعیض و بهره‌مند از محیط زیست مطلوب».

۳. رفاه و تأمین اجتماعی در سیاست‌های کلی ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری

حداقل در دو ابلاغ مشخص سیاست‌های کلی که از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام تصویب شده است با تأیید مقام معظم رهبری ابلاغ شده‌اند که عبارتند از:

۱-۳. سیاست‌های کلی نظام برای پیشگیری و کاهش خطرات ناشی از سوانح طبیعی و حوادث غیرمترقبه.

۲-۳. سیاست‌های کلی مبارزه با مواد مخدر.

۴. رفاه و تأمین اجتماعی در قانون برنامه چهارم توسعه

مواد (۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱ و ۱۰۳) فصل هشتم «ارتقای امنیت انسانی و عدالت اجتماعی» قانون برنامه چهارم توسعه به موضوعات مختلف رفاه و تأمین اجتماعی از جمله امور بیمه‌ای، حمایتی و توانبخشی، کاهش فقر و محرومیت، توانمندسازی فقرا، جلب

مشارکت‌های مردمی، گسترش پوشش‌های بیمه‌ای به ویژه روستاییان و عشایر، بازپرداخت بدهی دولت به سازمان‌های بیمه‌ای، پیشگیری و کاهش آسیب‌های اجتماعی با تأکید بر پیشگیری از اعتیاد به مواد مخدر، ساماندهی و توانبخشی بیماران روانی مزمن و سالمندان، توانمندسازی زنان خود سرپرست و سرپرست خانوار، حفظ و ارتقای سرمایه اجتماعی، خدمات‌رسانی به خانواده شهدا و ایثارگران، گسترش حمایت‌های اجتماعی، هدفمند کردن یارانه‌ها و... اختصاص یافته است.

۵. رفاه و تأمین اجتماعی در سایر قوانین

قوانین عمده مرتبط با بخش رفاه و تأمین اجتماعی شامل:

- قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی،
- قانون تأمین اجتماعی و اصلاحات بعدی آن،
- قانون تأمین زنان و کودکان بی‌سرپرست،
- قانون حمایت جامع از حقوق معلولین،
- قانون مبارزه با مواد مخدر و اصلاحات بعدی آن،
- قانون تشکیل سازمان بهزیستی و اصلاحات بعدی آن،
- قانون اساسنامه جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران،
- قانون اساسنامه بنیاد شهید و امور ایثارگران و اصلاحات بعدی آن،
- قوانین مرتبط با مقررات بازنشستگی و وظیفه مستخدمین کشوری و لشکری،
- قانون بیمه همگانی خدمات درمانی،
- اساسنامه‌ها و طرح‌های جامع که به تأیید مراجع ذی‌ربط یا هیأت وزیران رسیده

- نظیر اساسنامه کمیته امداد امام خمینی(ره) که به تأیید مقام معظم رهبری رسیده است و طرح جامع امداد و نجات که به تصویب هیأت وزیران رسیده است،
- قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت مصوب ۱۳۸۶،
  - قانون اصلاح تبصره «۳» الحاقی ماده (۹) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت، موضوع ماده (۸) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۶،
  - قانون بیمه انفرادی بیماران دیابتی و صعب‌العلاج مصوب ۱۳۸۶،
  - قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶.

۶. اعتبارات کلان‌بخش رفاه و تأمین اجتماعی در قانون و لایحه بودجه سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ کل کشور

اعتبارات بخش رفاه و تأمین اجتماعی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور شامل چهار بخش اعتبارات هزینه‌ای، اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، اعتبارات از محل درآمد اختصاصی و هزینه‌های متفرقه است. علاوه بر این اعتبارات درآمد سازمان تأمین اجتماعی نیز به اعتبارات فوق اضافه می‌شود. جدول (۱)

جدول ۱. اعتبارات کلان بخش رفاه و تأمین اجتماعی به تفکیک

نوع اعتبارات در سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ (میلیارد ریال)

ردیف	عنوان	اعتبارات مصوب ۱۳۸۶	لایحه اصلاح قانون بودجه ۱۳۸۶	جمع اعتبارات مصوب ۱۳۸۶	لایحه بودجه ۱۳۸۷	درصد رشد ۱۳۸۷ به جمع ۱۳۸۶
۱	اعتبارات هزینه‌ای	۸۲۸۹۳/۳	۱۷۰۴۰	۹۹۹۳۳/۳	۹۹۶۱۶/۳	-۰/۳
۱-۱	اعتبارات هزینه‌ای ملی	۶۲۱۰۹/۶		۷۹۱۴۹/۶	۹۶۳۶۷/۳	۲۱/۸
۱-۲	اعتبارات هزینه‌ای استانی	۲۰۷۸۳/۷		۲۰۷۸۳/۷	۳۲۴۹	-۸۴/۴*
۳	تملك‌دارایی‌های سرمایه‌ای	۸۹۸		۸۹۸	۱۰۹۴/۶	۲۱/۹
۳-۱	تملك‌دارایی‌های ملی	۲۱۲/۲		۲۱۲/۲	۲۶۱/۶	۲۳/۳
۳-۲	تملك‌دارایی‌های استانی	۶۸۵/۸		۶۸۵/۸	۸۳۳	۲۱/۵
۴	اعتبارات از محل درآمد اختصاصی	۱۳۰۹/۴		۱۳۰۹/۴	۱۳۲۷/۱	۱/۴
۵	اعتبارات از محل ردیف‌های متفرقه	۸۳۲۳/۶		۸۳۲۳/۶	۵۷۳۶	-۳۱/۱
۶	یارانه‌ها (با یارانه واردات بنزین و نفت گاز)	۱۰۱۷۹۱/۹		۱۰۱۷۹۱/۹	۱۲۲۷۶۷/۳	۲۰/۶
۷	درآمد (اختصاصی) سازمان تأمین اجتماعی	۷۷۵۳۴		۷۷۵۳۴	۸۳۰۰۰	۷/۰
۸	جمع	۲۷۲۷۵/۲	۱۷۰۴۰	۲۸۹۰۷۹۰/۲	۳۱۳۰۵۴۱/۳	۸/۲

* علت کاهش چشمگیر ملی شدن اعتبارات بنیاد شهید است.

درصدی در سال ۱۳۸۷ از ۸۹۸ میلیارد ریال نسبت به قانون بودجه ۱۳۸۶ به یک هزار میلیارد ریال رسیده است. (جدول ۳)

اعتبارات هزینه‌ای (ملی و استانی) مصوب فصل رفاه و تأمین اجتماعی سال ۱۳۸۶ برابر ۸۲۸۹۳ میلیارد ریال است که با احتساب اعتبارات هزینه‌ای مندرج در لایحه اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۸۶ به ۹۹۹۳۳ میلیارد ریال می‌رسد که با رشد ۰/۳- درصد به ۹۹۶۱۶ میلیارد در سال ۱۳۸۷ رسیده است. اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های اجرایی در جدول (۲) آمده است. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (ملی و استانی) فصل رفاه و تأمین اجتماعی سال ۱۳۸۶ برابر ۸۹۸ میلیارد ریال است که با رشد ۲۱/۹ درصد به ۱۰۹۵ میلیارد ریال در سال ۱۳۸۷ افزایش یافته است. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به تفکیک دستگاه‌های اجرایی در جدول (۳) آمده است.

جدول ۲. اعتبارات هزینه‌ای بخش رفاه و تأمین اجتماعی به تفکیک

دستگاه‌های اجرایی در سال ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ (میلیارد ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان دستگاه اجرایی	اعتبارات مصوب ۱۳۸۶	لایحه اصلاح قانون بودجه ۱۳۸۶	جمع اعتبارات مصوب ۱۳۸۶	لایحه بودجه ۱۳۸۷	درصد رشد ۱۳۸۷ به جمع ۱۳۸۶
۱۰۱۰۳۴	ستاد مبارزه با مواد مخدر	۵۲۰	-	۵۲۰	۷۷۱	۴۸/۳
۱۰۴۰۰۱	صندوق بازنشستگی کشوری	۱۳۳۳۹/۲	۵۸۵۰	۱۹۱۸۹/۲	۱۶۴۷۰/۸	-۱۴/۲
۱۰۴۰۰۲	سازمان بازنشستگی کشوری	۱۶/۸	-	۱۶/۸	۱۷/۳	۳/۰
۱۱۱۱۱۲۰	سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح	۱۷۱۰۳/۶	۵۵۰۰	۲۲۶۰۳/۶	۲۱۸۲۰	-۳/۵

شماره طبقه‌بندی	عنوان دستگاه اجرایی	اعتبارات مصوب ۱۳۸۶	لایحه اصلاح قانون بودجه ۱۳۸۶	جمع اعتبارات مصوب ۱۳۸۶	لایحه بودجه ۱۳۸۷	درصد رشد به جمع ۱۳۸۶
۱۱۴۰۸۴	مرکز خدمات حوزه علمیه قم	۴۰۰	-	۴۰۰	۴۶۷/۶	۱۶/۹
۱۲۹۰۲۲	کمیته امداد امام خمینی (ره)	۱۱۸۶۴	-	۱۱۸۶۴	۱۲۱۲۶/۵	۲/۲
۱۲۹۰۱۰۹	سازمان بیمه خدمات درمانی	۸۵۸۸	-	۸۵۸۸	۸۵۰۲/۱	-۱/۰
۱۳۱۰۰۰	جمعیت هلال احمر	۱۹۰	-	۱۹۰	۱۸۸/۱	-۱/۰
۱۳۱۵۰۰	سازمان بهزیستی*	۴۵۷۱/۹	-	۴۵۷۱/۹	۴۷۳۶/۶	۳/۶
۱۳۱۵۰۰	سازمان بهزیستی ملی	۲۰۷۱/۹	-	۲۰۷۱/۹	۲۶۱۶/۶	-
۱۳۱۵۰۰	سازمان بهزیستی استانی	۲۵۰۰	-	۲۵۰۰	۲۱۲۰	-
۱۳۱۶۰۰	بنیاد شهید و امور ایثارگران	۱۳۹۰۴/۸	۵۶۹۰	۱۹۵۹۴/۸	۲۱۷۰۰/۲	۱۰/۷
۱۳۱۶۰۰	بنیاد شهید و امور ایثارگران ملی	۲۷۹۴/۸	۵۶۹۰	۸۴۸۴/۸	۲۱۷۰۰/۲	-
۱۳۱۶۰۰	بنیاد شهید و امور ایثارگران استانی	۱۱۱۱۰	-	۱۱۱۱۰	۰	-
۱۳۲۵۰۰	سازمان تأمین اجتماعی	۸۰۰/۳	-	۸۰۰/۳	۷۷۸/۱	-۲/۸
۱۵۲۰۰۰	وزارت رفاه و تأمین اجتماعی	۱۷۹/۸	-	۱۷۹/۸	۴۳۶۷/۴	-
جمع		۷۱۴۷۸/۴	۱۷۰۴۰	۸۸۵۱۸/۴	۹۱۹۴۵/۷	۳/۹

* بدون لحاظ کردن ۲۵۰۰ میلیارد ریال اعتبار مصوب مجلس برای معلولان و زنان سرپرست خانوار.

جدول ۳. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به تفکیک دستگاه‌های

اجرائی در سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ (میلیارد ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان دستگاه اجرایی	اعتبارات مصوب ۱۳۸۶	لایحه بودجه ۱۳۸۷
۱۰۱۰۳۴	ستاد مبارزه با مواد مخدر	۲/۵	۳
۱۲۹۰۲۲	کمیته امداد امام خمینی (ره)	۵۶/۹	۶۰
۱۳۱۰۰۰	جمعیت هلال احمر	۹۶/۵	۱۲۰/۴
۱۳۱۵۰۰	سازمان بهزیستی ملی	۷/۴	۱۰/۹
۱۳۱۶۰۰	بنیاد شهید و امور ایثارگران	۲۵/۶	۲۸/۲
۱۳۲۵۰۰	بنیاد مسکن	۲۰/۵	۲۶/۷
۱۲۹۰۰۰	وزارت بهداشت	۶	۶/۳
۱۳۳۵۰۰	وزارت مسکن	۲	-
۱۵۲۰۰۰	وزارت رفاه و تأمین اجتماعی	۹/۳	۱۰
	تملک‌دارایی‌های ملی رفاه و تأمین اجتماعی	۲۲۶/۷	۲۷۵/۵
	تملک‌دارایی‌های استانی فصل رفاه و تأمین اجتماعی	۶۸۵/۸	۸۲۳
	جمع تملک‌دارایی‌های بخش رفاه و تأمین اجتماعی	۹۱۲/۵	۱۱۰۸/۵

اعتبارات از محل درآمد اختصاصی فصل رفاه و تأمین اجتماعی سال ۱۳۸۶ برابر ۱۳۰۹/۴ میلیارد ریال است که با رشد ۱/۴ درصد به ۱۳۲۷/۱ میلیارد ریال بالغ می‌شود. لازم به ذکر است که مبلغ ۷۷۵۳۴ میلیارد ریال از محل درآمدهای (اختصاصی) سازمان تأمین اجتماعی در سال ۱۳۸۶، برآورد می‌شود با رشد ۷ درصد بر ۸۳۰۰۰ میلیارد ریال در سال ۱۳۸۷ افزایش خواهد یافت. این اعتبارات به‌عنوان بخشی از اعتبارات نظام رفاه و تأمین اجتماعی در قانون بودجه سال ۱۳۸۶ و لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ منظور نشده است.

اعتبارات ردیف‌های متفرقه بخش رفاه و تأمین اجتماعی بدون یارانه‌ها در سال ۱۳۸۶ برابر ۸۳۲۳/۶ میلیارد ریال است که به ۵۷۳۶ میلیارد ریال در سال ۱۳۸۷ کاهش یافته است که این امر به‌طور عمده به دلیل انتقال اعتبارات مربوط به ردیف‌های متفرقه دستگاه‌های اجرایی به اعتبارات ردیف‌های اصلی دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط است. (جدول ۴) همچنین برخی از ردیف‌های متفرقه بخش نظیر کمک به رزمندگان معسر دارای بیش از یک سال حضور داوطلبانه در جبهه و کمک به استقرار نظام جامع بیمه پایه درمان فاقد قانون اجازه خرج است.

جدول ۴. اعتبارات ردیف‌های متفرقه بخش رفاه و تأمین اجتماعی

(میلیارد ریال)

در سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷

شماره طبقه‌بندی	عنوان	۱۳۸۶ (مصوب)	۱۳۸۷ (لایحه)
۵۰۳۷۱۴	استرداد مالیات نهادها و بنیادهای انقلاب اسلامی	۶۶۲/۶	۴۳۶
۵۰۳۷۸۳	وزارت رفاه و تأمین اجتماعی - اجرای برنامه بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر	۱۵۱۶/۸	انتقالی به ردیف ۱۵۲۰۰۰
۵۰۳۸۲۱	اعتبار مربوط به ترمیم مستمری والدین و همسران شهدا	۳۷۹/۲	انتقالی به ردیف ۱۳۱۶۰۰
۵۰۳۹۱۵	کمک به صندوق بیمه بیکاری	۵۰	انتقالی به ردیف ۱۳۲۵۰۰
۵۰۳۹۱۶	پرداخت بخشی از حق بیمه رانندگان وسایط نقلیه عمومی و خدام مساجد	۱۰۰۰	انتقالی به ردیف ۱۵۲۰۰۰
۵۰۳۹۳۵	اعتبار مورد نیاز هدفمند کردن یارانه‌ها و کمک به اقشار آسیب‌پذیر	۳۰۰۰	انتقالی به ردیف ۱۵۲۰۰۰ (۱۹۰۰) میلیارد ریال و ردیف جدید بابت حمایت از بیماران خاص (۵۰۰) میلیارد ریال

شماره طبقه‌بندی	عنوان	۱۳۸۶ (مصوب)	۱۳۸۷ (لایحه)
۵۰۳۹۴۸	حمایت از ایثارگران	۱۵۰۰	انتقالی به ردیف ۱۳۱۶۰۰
۵۰۳۹۵۷	افزایش اعتبار بنیاد شهید و امور ایثارگران استان‌ها	۲۱۴	انتقالی به ردیف ۱۳۱۶۰۰
	کمک به استقرار نظام جامع بیمه پایه درمان (متفرقه)	—	۲۰۰۰
	تأمین اعتبارات موضوع بازنشستگی بیش از موعده	—	۳۰۰۰
	کمک به رزمندگان معسر دارای بیش از یک سال حضور داوطلبانه در جبهه	—	۲۰۰
۵۲۰۰۰۰ جزء ۱۳	حمایت از بیماران خاص سرطانی و کمک به هزینه بیمارانی که دچار هزینه‌های تحمل‌ناپذیر هستند	—	۵۰۰
	جمع	۸۳۲۳/۶	۵۷۳۶

جدول ۵. اعتبار یارانه‌ها در سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷

(میلیارد ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	مصوب ۱۳۸۶	لایحه ۱۳۸۷
۱	یارانه کالاهای اساسی	۳۸۴۴۷/۷	۴۰,۰۰۰
۲	یارانه نهاده‌ها و عوامل تولید کشاورزی، خوراک دام و اصلاح نژاد دام روستایی	۸۶۸۱	۸,۷۰۰
۳	احداث سرویس‌های بهداشتی بین‌راهی	-	۳۰۰
۴	پرداخت ضرروزیان خریدهای تضمینی، دانه روغنی	۸۰۹/۵	۷۵۰
۵	تفاوت قیمت تعیین شده و تکلیف شده کالاها و خدمات - بند «ج» ماده (۳۹) قانون برنامه چهارم توسعه	۲۷۰۴	۲,۵۰۰

شماره طبقه‌بندی	عنوان	مصوب ۱۳۸۶	لایحه ۱۳۸۷
۶	کمک بلاعوض، یارانه سود و کارمزد، وجوه اداره شده، تحقیقات، آموزش و نظارت بر اجرای طرح‌های تولیدی و خدماتی	-	۸,۵۵۰
۷	تفاوت قیمت خرید و فروش کالاها و خدمات به‌منظور تنظیم بازار و ایفای تعهدات خاص	۲۴۲۵	۲,۹۰۰
۸	یارانه واردات بنزین و نفت گاز	۳۳۸۲۰	۳۰,۰۰۰
۹	یارانه دارو و شیرخشک و داروهای بهداشتی، متابولیک و اورژانسی	۱۹۷۷/۳	۲۱۲۷/۳
۱۰	پرداخت مابه‌التفاوت قیمت خرید تضمینی آب از بخش خصوصی	-	۱۰۰
۱۱	کمک برای ساخت نیروگاه به‌منظور جبران هزینه‌های ناشی از تغییر ساعت	-	۱۰۰
۱۲	یارانه سیستم حمل‌ونقل عمومی موضوع تغییر ساعت بانک‌ها	-	۱۰۰
۱۳	حمایت از بیماران خاص، صعب‌العلاج، سرطانی و کمک به تأمین هزینه بیماران که دچار هزینه‌های تحمل‌ناپذیر هستند	۵۰۰	۵۰۰
۱۴	طرح‌های تکمیل قطارهای شهری موجود موضوع جدول ۱۷	-	۵,۵۰۰
۱۵	طرح‌های احداث قطارهای شهری شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت موضوع جدول ۱۸	۱۰۰۰	۲,۲۰۰
۱۶	طرح‌های توسعه ناوگان حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت موضوع جدول ۱۹	۵۰۰۰	۵,۶۰۰
۱۷	طرح‌های تکمیل مطالعات جامع حمل‌ونقل و ترافیک و توسعه حمل‌ونقل عمومی کلان‌شهرها موضوع جدول ۲۰	-	۲,۵۰۰
۱۸	طرح‌های مدیریت حمل‌ونقل و توسعه حمل‌ونقل عمومی موضوع جدول ۲۱	۵۰	۲,۰۰۰

شماره طبقه‌بندی	عنوان	مصوب ۱۳۸۶	لایحه ۱۳۸۷
۱۹	یارانه نصب انشعاب‌های جدید برق	۴۷/۴	۴۰
۲۰	کمک بلاعوض، یارانه، سود و کارمزد تسهیلات و وجوه اداره شده برای مسکن	۶۳۳۰	۶,۳۰۰
	جمع	۱۰,۱۷۹۱/۹	۱۲,۲۷۶۷/۳

* ارقام این جدول از ردیف متفرقه ۵۲۰۰۰۰ تحت عنوان اعتبارات یارانه‌ها استخراج شده است هر چند برخی موارد همچون بند ۱۶، ۱۵، ۱۴، ۳۰ و ۱۷ ماهیت یارانه‌ای ندارند.

اعتبارات یارانه‌ها در سال ۱۳۸۶ برابر ۱۰۱۷۹۲ میلیارد ریال است که با رشد ۲۰/۶ درصد به ۱۲۲۷۶۷ میلیارد ریال افزایش یافته است که این امر عمدتاً به دلیل انتقال اعتبارات طرح‌های تکمیل و احداث قطارهای شهری و توسعه ناوگان و طرح‌های مدیریت حمل‌ونقل عمومی به بخش یارانه‌ها است. جدول (۵)

مجموع اعتبارات بخش رفاه و تأمین اجتماعی در سال ۱۳۸۶ با احتساب اعتبارات یارانه‌ها و از محل درآمد (اختصاصی) سازمان تأمین اجتماعی برابر ۲۷۲۷۵۰ میلیارد ریال است که با احتساب اعتبارات مندرج در لایحه اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۸۶ به ۲۸۹۷۹۰ میلیارد ریال می‌رسد. این اعتبارات با رشد ۸/۴ درصد به ۳۱۴۰۴۱ میلیارد ریال در سال ۱۳۸۷ افزایش یافته است.

۶. شاخص‌های کلان اقتصادی بخش رفاه و تأمین اجتماعی در سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ بررسی شاخص‌های اصلی اقتصادی برون‌بخشی رفاه و تأمین اجتماعی شامل:

- شاخص نسبت اعتبارات بخش رفاه و تأمین اجتماعی به بودجه عمومی دولت،
- شاخص نسبت اعتبارات بخش رفاه و تأمین اجتماعی به بودجه کل کشور،

- شاخص نسبت اعتبارات بخش رفاه و تأمین اجتماعی بر تولید ناخالص داخلی. طی دوره ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ به شرح جدول ۶ است:

جدول ۶. اعتبارات و شاخص‌های کلان بخش رفاه و تأمین اجتماعی

در سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ (میلیارد ریال)

ردیف	عنوان	مجموع اعتبارات مصوب و اصلاح بودجه ۱۳۸۶	لایحه بودجه ۱۳۸۷
۱	اعتبارات بخش رفاه و تأمین اجتماعی	۲۸۹,۷۹۰	۳۱۳۵۴۱/۳
۲	اعتبارات بودجه عمومی دولت	۶۹۱۸۲۸	۷۹۲۸۷۴
۳	اعتبارات بودجه کل کشور	۲۳۱۶۸۵۶	۲,۷۹۲,۲۶
۴	تولید ناخالص داخلی (به قیمت جاری)*	۲,۴۸۹,۱۷۹	۲,۹۱۰,۱۷۶
۵	شاخص نسبت ۱ به ۲	۴۱/۹	۳۹/۶
۶	شاخص نسبت ۱ به ۳	۱۲/۵	۱۱/۲
۷	شاخص نسبت ۱ به ۴	۱۱/۶	۱۰/۸

* ارقام فوق از جداول مندرج در قانون برنامه چهارم توسعه استخراج شده است.

همان‌طور که ملاحظه می‌شود شاخص نسبت اعتبارات بخش رفاه و تأمین اجتماعی به بودجه عمومی دولت از ۴۱/۹ درصد در سال ۱۳۸۶ به ۳۹/۶ درصد در سال ۱۳۸۷ رسیده است. شاخص نسبت اعتبارات بخش رفاه و تأمین اجتماعی به بودجه کل کشور دولت از ۱۲/۵ درصد در سال ۱۳۸۶ به ۱۱/۲ درصد در سال ۱۳۸۷ رسیده است. شاخص نسبت اعتبارات بخش رفاه و تأمین اجتماعی به تولید ناخالص داخلی از ۱۱/۶ درصد در سال ۱۳۸۶ به ۱۰/۸ درصد در سال ۱۳۸۷ رسیده است.

۷. امور بیمه‌های اجتماعی (بازنشستگی، بیمه درمان و بیمه بیکاری)

امور بازنشستگی در سال ۱۳۸۷ با توجه به تصویب قوانین جدید در سال ۱۳۸۶ با مسائل عمده زیر از نظر بودجه‌ای روبه‌رو است که در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ باید تکلیف آن‌ها به‌طور مشخص و معین روشن شود تا این نظام با مشکلی مواجه نشود.

- پیش‌بینی اعتبار مورد نیاز متناسب با نرخ تورم با رعایت مفاد ماده (۱۵۰) قانون برنامه چهارم توسعه برای صندوق‌های بازنشستگی و تأمین اجتماعی کشوری و لشکری. با توجه به اعتبارات پیش‌بینی شده برای صندوق‌های بازنشستگی کشوری و لشکری اعتبارات لازم برای این مورد منظور نشده است.

- پیش‌بینی اعتبار مورد نیاز برای اجرای قانون اصلاح تبصره «۳» الحاقی ماده (۹) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت، موضوع ماده (۸) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت.

- پیش‌بینی بار مالی ناشی از اجرای فصل تأمین اجتماعی قانون مدیریت خدمات کشوری.

- پیش‌بینی اعتبار مورد نیاز برای اجرای قانون بازنشستگی پیش از موعد که برای این منظور مبلغ ۳۰۰۰ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ پیش‌بینی شده است.

- پیش‌بینی اعتبار مورد نیاز به‌منظور بازپرداخت بدهی دولت به سازمان‌های بیمه‌ای موضوع بند «ه» ماده (۹۶) قانون برنامه چهارم توسعه.

امور بیمه درمان در سال ۱۳۸۷ با پیش‌بینی اعتبار ۲۰۰۰ میلیارد ریالی برای کمک به استقرار نظام جامع بیمه پایه درمان منظور شده که با عنایت به شاخص پوشش بیمه درمان به‌میزان ۹۵ درصد براساس گزارش عملکرد و نظارت سال ۱۳۸۴

هدف و فعالیت‌های ناشی از منظور کردن اعتبار فوق همچنین دستگاه اجرایی مربوط می‌باید مشخص شود.

امور بیمه بیکاری با عنایت به اجرای سیاست‌های کلی درخصوص اصل ۴۴ قانون اساسی و قانون مربوط که به گسترش خصوصی‌سازی منجر خواهد شد و پیامدهای ناشی از آن در پیش‌بینی منابع لازم برای پوشش بیکاران غیرارادی ناشی از تحقق قوانین و سیاست‌های فوق در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ برای تسریع در این امور ضروری است. لازم به ذکر است در سال ۱۳۸۶ مبلغ ۵۰۰ میلیارد ریال برای این منظور اختصاص یافته بود اما اعتبار مربوط به این ردیف در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ حذف شده است.

۸. امور حمایتی و توانبخشی

این امور در سال ۱۳۸۷ با چالش‌های زیر مواجه خواهد بود:

۸-۱. پیش‌بینی اعتبار مورد نیاز برای تأمین و پرداخت مستمری مددجویان عادی شهید رجایی و تحت پوشش سازمان‌های مردم‌نهاد (غیردولتی) تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی متناسب با بند «ل» ماده (۹۷) قانون برنامه چهارم توسعه و قانون تأمین زنان و کودکان بی‌سرپرست و آیین‌نامه اجرایی آن مبنی بر تعیین میزان مستمری ماهانه برای خانوارهای یک تا ۵ نفره و بالاتر از ۳۰ تا ۵۰ درصد حداقل حقوق. لازم به ذکر است اعتبار پیش‌بینی شده در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ صرفاً ۵۰ درصد از تکالیف مندرج در آیین‌نامه اجرایی را پوشش می‌دهد. لازم به توضیح است میزان مستمری مددجویان یک تا ۵ نفره بین ۲۵۰ تا ۵۰۰ هزار ریال است که این میزان معادل ۵۰ درصد میزان پیش‌بینی شده در آیین‌نامه اجرایی مربوطه است.

۸-۲. پیش‌بینی اعتبار مناسب برای تحقق مفاد قانون جامع حمایت از حقوق معلولین. در این خصوص اعتبارات پیش‌بینی شده حدود ۶۰ درصد تکالیف مندرج در قانون و آیین‌نامه‌های اجرایی را دربرمی‌گیرد.

۸-۳. در صورت تصویب طرح پیشنهادی با عنوان «طرح تخصیص اعتبار لازم جهت برخورداری معلولان و زنان سرپرست خانوار منتظر نوبت از خدمات سازمان بهزیستی کشور» ضروری است برای استمرار اجرای آن در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ نیز اعتبار مورد نیاز پیش‌بینی شود.

۹. امور کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی و مبارزه با مواد مخدر

امور کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی و مبارزه با مواد مخدر، پیشگیری و کاهش آسیب‌های اجتماعی با تأکید بر پیشگیری از اعتیاد به مواد مخدر با عنایت به ابلاغ سیاست‌های کلی مبارزه با مواد مخدر، بند «ز» ماده (۹۷) قانون برنامه چهارم توسعه، اقدامات مهم و اساسی مصوب هیئت دولت و سند توسعه فرابخشی (ویژه) مبارزه با اعتیاد و مواد مخدر از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

سیاست‌های کلی مبارزه با مواد مخدر با تأکید بر ابعاد مختلف مبارزه با مواد مخدر در زمینه مقابله با عرضه، اتخاذ راهکارهای پیشگیرانه در مقابله با تهدیدات و آسیب‌های ناشی از مواد مخدر و روانگردان، ایجاد و گسترش خدمات درمانی، بازتوانی و کاهش آسیب، حمایت‌های اجتماعی، تقویت و ارتقای دیپلماسی منطقه‌ای و جهانی، توسعه مطالعات و پژوهش‌های مبارزه با مواد مخدر، جلب مشارکت مردم و ارتقا و اصلاح ساختار مدیریت مبارزه با مواد مخدر و روانگردان است.

همچنین حفظ ردیف مستقل این ستاد طبق روال سال‌های قبل در لایحه این ستاد بر مبنای مفاد ماده (۲۹) قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر اهمیت دارد.

۱۰. امور مدیریت امداد و نجات (بحران)

با عنایت به ماده (۱۷) قانون اساسنامه جمعیت هلال‌احمر جمهوری اسلامی ایران و طرح جامع امداد و نجات و مفاد ماده (۲۳) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ضروری است اعتبارات از محل درآمد اختصاصی منطبق با موارد قانونی فوق به میزان واقعی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ منظور شود. اعتبارات پیش‌بینی شده با توجه به درآمدهای ثبتي سازمان ثبت اسناد و املاک کم برآورد شده و ضروری است طبق مفاد قانون اصلاح شود.

طبق ماده (۱۷) قانون اساسنامه جمعیت هلال‌احمر جمهوری اسلامی ایران ۴۲ درصد درآمدهای ثبتي سازمان ثبت اسناد و املاک در اختیار این نهاد قرار می‌گیرد. با توجه به اینکه درآمد فوق در لایحه ۴۶۰۰ میلیارد ریال برآورد شده است، قرار دادن رقم ۱۳۰۰ میلیارد ریال سهم جمعیت هلال‌احمر به‌نظر نادرست است.

۱۱. هدفمند کردن یارانه‌ها

همان‌گونه که در جدول ۵ ملاحظه می‌شود در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ به‌طور مشخص ردیف‌های یارانه‌ای به‌صورت جداگانه در بخش ردیف‌های متفرقه پیش‌بینی شده است. این اعتبارات بالغ بر ۱۲۲۷۶۷ میلیارد ریال است. ضروری است با توجه به مفاد مختلف

قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی از جمله بند «الف» ماده (۴) و ماده (۱۰) این قانون، برنامه عملیاتی و اولویت‌بندی شده مبتنی بر طراحی و استقرار نظام اطلاعاتی مورد نیاز از سوی وزارت رفاه و تأمین اجتماعی صورت گرفته و طبق آن توزیع یارانه‌ها بین جمعیت استان‌ها و شهرستان‌های کشور به‌صورت هدفمند انجام پذیرد.

۱۲. امور خانواده‌های شهدا و ایثارگران

مهم‌ترین موضوع در خصوص خدمات‌رسانی به خانواده‌های شهدا و ایثارگران تصویب و ابلاغ این لایحه از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام است. اعتبارات مورد نیاز در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ به‌میزان ۲۱۷۵۰ میلیارد ریال پیش‌بینی و منظور شده است. مهم‌ترین تغییر اعتبارات بنیاد شهید و امور ایثارگران ملی شدن اعتبارات این نهاد است. ضروری است در این خصوص الگویی برای توزیع اعتبارات بین استان‌ها در نظر گرفته شود. ارائه گزارش عملکرد مالی و عملیاتی سالانه و اولویت‌بندی اختصاص منابع به برنامه‌ها و فعالیت‌ها در قالب یک برنامه راهبردی مبتنی بر نظام اطلاعات و آمار جامعه هدف فوق از اهمیت خاصی برخوردار است.

۱۳. ارائه پیشنهادهای اصلاحی

۱. در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ با توجه به قوانین و مقررات مصوب ضروری است، ردیف‌های مستقل برای دستگاه‌های اجرایی زیر در نظر گرفته شود:
- جمعیت هلال‌احمر جمهوری اسلامی ایران،

- ستاد مبارزه با مواد مخدر،

- صندوق بیمه روستاییان و عشایر،

- سازمان بهزیستی

- صندوق بازنشستگی کشوری

- کمیته امداد امام خمینی

- سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح.

۲. نظر به اینکه لایحه الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

«قسمت دوم» از سوی کمیسیون مشترک مجلس شورای اسلامی رد شده و به

تصویب نرسیده است و از طرفی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ احکام پیشنهادی برای

موارد ضروری زیر مرتبط با بخش رفاه و تأمین اجتماعی لحاظ نگردیده است.

بنابراین خلأ قانونی در اجرای برخی از احکام برای مشمولین نظام رفاه و تأمین

اجتماعی در سال ۱۳۸۷ رخ خواهد داد این مواد می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

- بند «ی» تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۳۸۶ درخصوص ارائه تسهیلات به

بازنشستگان کشوری و لشکری.

- بند «و» تبصره «۴» قانون بودجه سال ۱۳۸۶ در مورد پرداخت بدهی قطعی

دولت به صندوق‌های بازنشستگی. (ردیف ۱۰۱۰۰۱ بودجه سال ۱۳۸۶ در لایحه

پیشنهادی حذف شده است)

- بند «ض» تبصره «۱۴» موضوع حق بیمه رانندگان حمل‌ونقل عمومی و خادمین

ثابت مساجد

- بند «گ» تبصره «۱۴» حق اختصاص ۱۵ درصد از اعتبارات ماده (۱۰) قانون

تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت برای مقابله با حوادث و سوانح غیر مترقبه.

بند «الف» تبصره «۱۵» موضوع تأمین آرد مصرفی مورد نیاز خانوارهای تحت

پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی (به قیمت آرد خبازی).

- بند «د» تبصره «۱۵» موضوع اختصاص ۳۵ درصد اعتبارات یارانه کالاهای

اساسی به مددجویان تحت پوشش سازمان‌های حمایتی.

- قسمت دوم بند «ل» تبصره «۱۹» موضوع معافیت از پرداخت حق انشعاب آب و

برق و گاز مددجویان تحت پوشش سازمان‌های حمایتی را می‌توان برشمرد.

ضروری است در هنگام بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور این مواد در

نظر گرفته شده و راه حل مشخصی برای آن ارائه شود.

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۸۷۷۹

عنوان گزارش: درباره لایحه بودجه سال ۱۳۸۷ کل کشور (۹) بخش رفاه و تأمین اجتماعی

Report Title:

نام دفتر: مطالعات اجتماعی

تهیه و تدوین: ایروان مسعود اصل، علی اخوان بهبهانی

ناظر علمی: سعید قاسمیان

متقاضی: کمیسیون اجتماعی

ویراستار: —

واژه‌های کلیدی و معادل انگلیسی آن‌ها: —

منابع و مآخذ تهیه گزارش:

۱. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

۲. قانون برنامه چهارم توسعه

۳. قانون بودجه ۱۳۸۶

۴. قانون ساختار وزارت رفاه و تأمین اجتماعی

۵. لایحه بودجه ۱۳۸۷

تاریخ انتشار: ۱۳۸۶/۱۰/۲۶